

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Jätelaista kiertotalouslakiin

Kiertotalous-Suomen aamukahvit 28.11.2024

Olli Laukkanen & Jussi Kauppila, ympäristöministeriö

Esityksen sisältö

- Terveystoimintoihin kohdistuvia kiertotalouslakeja ja nykyinen tilannekuva
- EU:n kiertotaloutta koskeva sääntely
- Kansallisen kiertotalouslain tavoitteet ja järjestäytyminen
- Kiertotalouslain luonne ja pääkohdat (alustavaa)
- Kiertotalouslain sisältöteemoja (alustavaa)

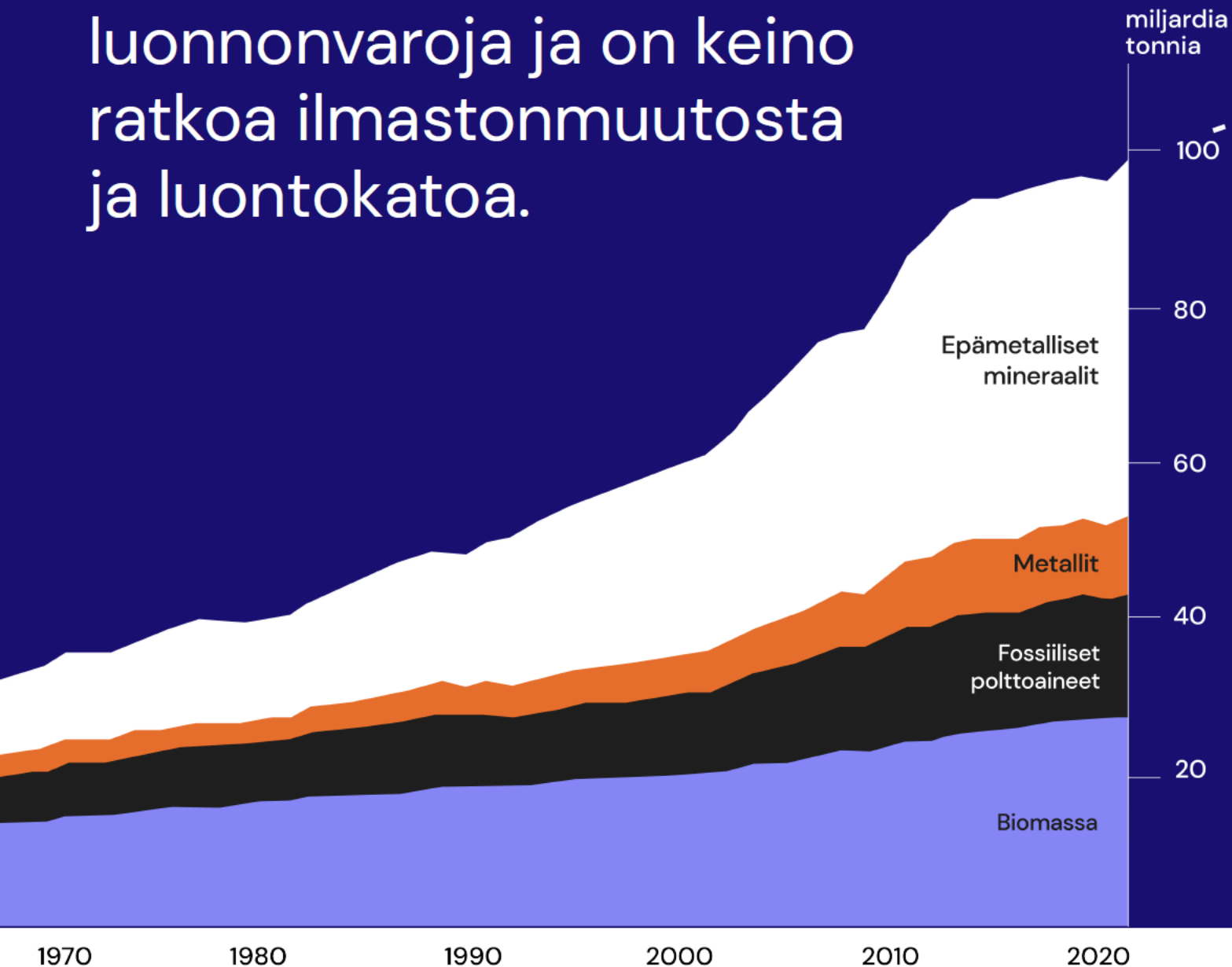

Terveydenhoitolaista kiertotalouslaiksi

- **Terveydenhoitolaki 1927**
- Ensimmäinen jätelaki eli **jätehuoltolaki** vuodelta 1979
- Nykyaikaisen jätehuollon perustan loi vuonna 1994 voimaan tullut **jätelaki** (EU-säätely taustalla)
  - laki sisälsi jo "kiertotalouskomponentteja": etusijajärjestyksen aihio, tuottajavastuu 2004
- **Jätelain kokonaisuudistus 2010** <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646>
  - jätelaki + 20 asetuksen kokonaisuus
  - "kiertotalouskomponentteja" lihavoitettiin
  - jätelakiin tehty sen jälkeen toistakymmentä muutosta
- **Jätelaista kiertotalouslaiksi** – hanke käynnistyi kesällä

Kiertotalous säästää luonnonvaroja ja on keino ratkoa ilmastonmuutosta ja luontokatoa.

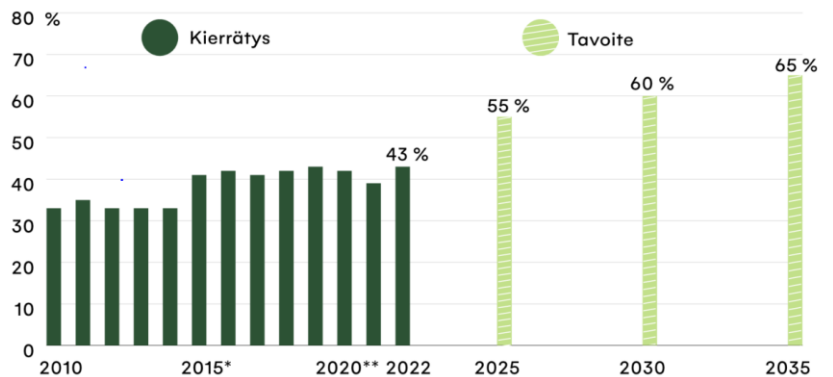
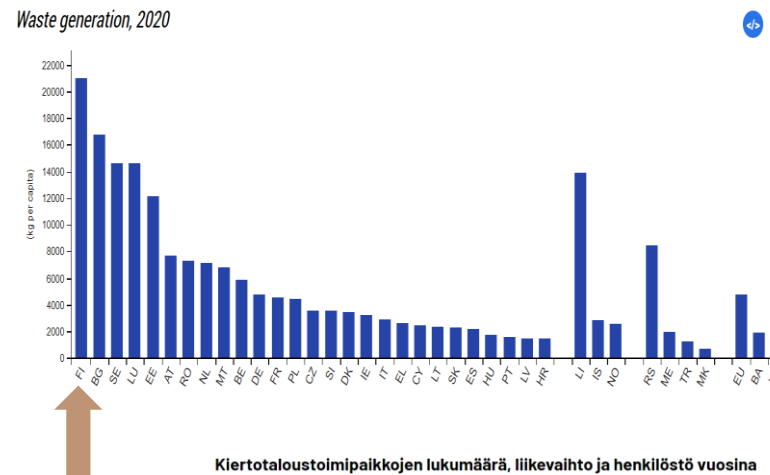
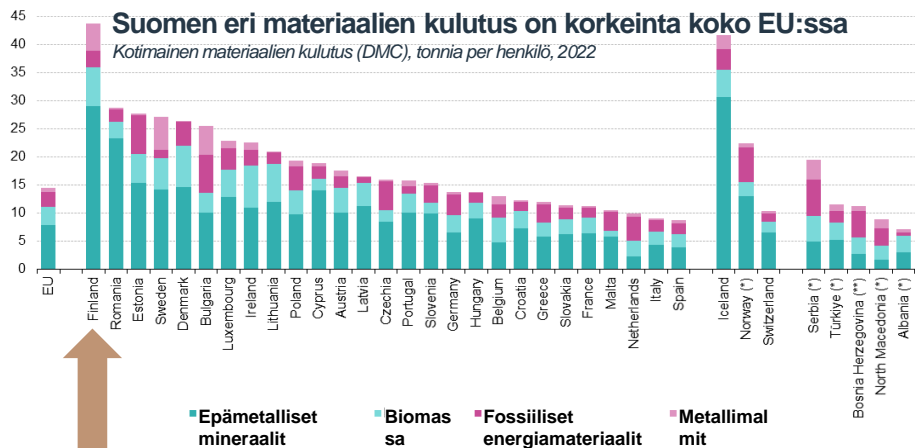
Luonnonvarojen otto on kolminkertaistunut viimeisen 50 vuoden aikana. Vuonna 2060 määrä on ennusteiden mukaan nelinkertainen verrattuna vuoteen 1970.

YK:n mukaan materiaalien, polttoaineiden ja ruoan tuotanto ja prosessointi aiheuttavat noin 50 % globaaleista hiilidioksidipäästöistä ja yli 90 % biodiversiteettikadosta.*

*OECD (2019), Global Material Resources Outlook to 2060: Economic Drivers and Environmental Consequences, OECD Publishing, Paris

Kuvion lähde: [Global Material Flows Database](#)

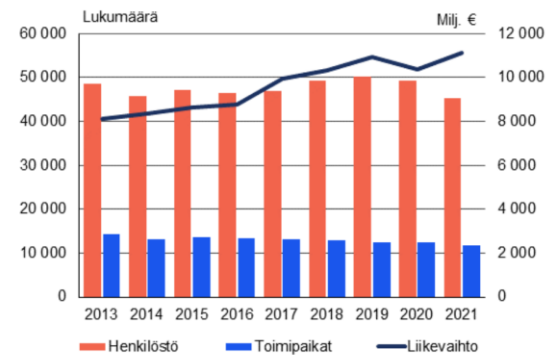
Vielä on tekemistä – ja mahdollisuuksia!

*Kuitupakkausten tilastoinnin muutos.
 **Kierrätysasteen laskentasäännöt muuttuivat.

Lähde: Tilastokeskus ja Syke

Kiertotaloustoimipaikkojen lukumäärä, liikevaihto ja henkilöstö vuosina 2013–2021

Lähteet: Eurostat, Syke, Tilastokeskus

Ympäristöministeriö
 Miljöministeriet
 Ministry of the Environment

Samalla kiertotalouden sääntely jatkuu EU:ssa

- **EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelman (CEAP, vuodelta 2020) lukuisat säädökset**
  - edetään yhä enenevässä määrin kohden kiertotalousajattelua
  - asetukset yleistyvät, elinkaarinäkökulma
  - todella yksityiskohtaista sääntelyä
- **Von der Leyenin poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029:**
  - **Kiertotaloussäädös (Circular Economy Act)**, joka auttaa luomaan markkinakysyntää uusiomateriaaleille sekä kehittämään sisämarkkinat jätteelle varsinkin kriittisten raaka-aineiden osalta
  - Edellisen komission aikana annettujen kiertotaloussäädösten täytäntöönpanoon panostetaan

CEAP (2020) poimintoja – täytäntöönpano & neuvottelut

Akkuasetus
hyväksytty

SER-
direktiivin
muutos
hyväksytty

Pakkaus- ja
pakkausjäte-
asetus
Corrigendum-
menettelyssä

Jätteen-
siirto-
asetus
hyväksytty

Ajoneuvojen
kiertotalous-
asetus
neuvottelut kesken

Jättedirektiivin
muutos
(elintarvike,
tekstiilit)
yleisnäkemys

CRMA (TEM)
Kiertotalous-
luku
hyväksytty

Ekosuunnittelu-
asetus
(TEM)

Right to
repair
(OM)

Vihreät
väittämät
yleisnäkemys

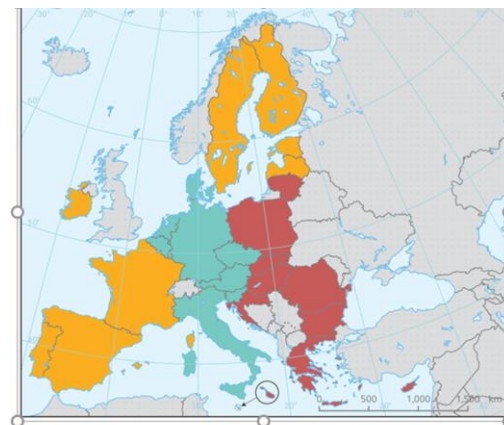
Kiertotalouslakihankkeella on monia tavoitteita – Petteri Orpon hallituksen ohjelma sisältää useita kiertotaloutta koskevia kirjauksia

- A. Selkeytetään jätealan lainsäädännön systematiikkaa ja suhdetta etenkin tuote- ja kemikaalisääntelyyn. Näin vähennetään sääntelytaakkaa ja luodaan mahdollisimman ennustettava toiminta- ja investointiympäristö kiertotalouden toimijoille.
- B. Vahvistetaan tuotteita ja jätteitä koskevan sääntelyn elinkaarinäkökulmaa, lisätään kiertotalousmarkkinaa edistävää ohjausta ja toimia materiaalikiertojen edistämiseksi.
- C. Parannetaan jätteisiin ja jätehuoltoon liittyvän tiedon julkisuutta ja saatavuutta.
- D. Vähennetään vapaamatkustusta tehostamalla laillisuusvalvontaa ja luodaan yrityksille mahdollisimman tasapuoliset lähtökohdat toimia ja innovoida.
- E. Pannaan täytäntöön valmisteltavana olevaa EU-sääntelyä, kuten jätedirektiivin muutos ja ajoneuvojen kiertotalousasetus. Pyritään samalla varmistamaan, että Suomi saavuttaa EU:n lainsäädännössä asetetut ja lähiaikoina asetettavat uudet tavoitteet, jotka koskevat mm. yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystä, rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistä materiaalina ja elintarvikejätteen vähentämistä.

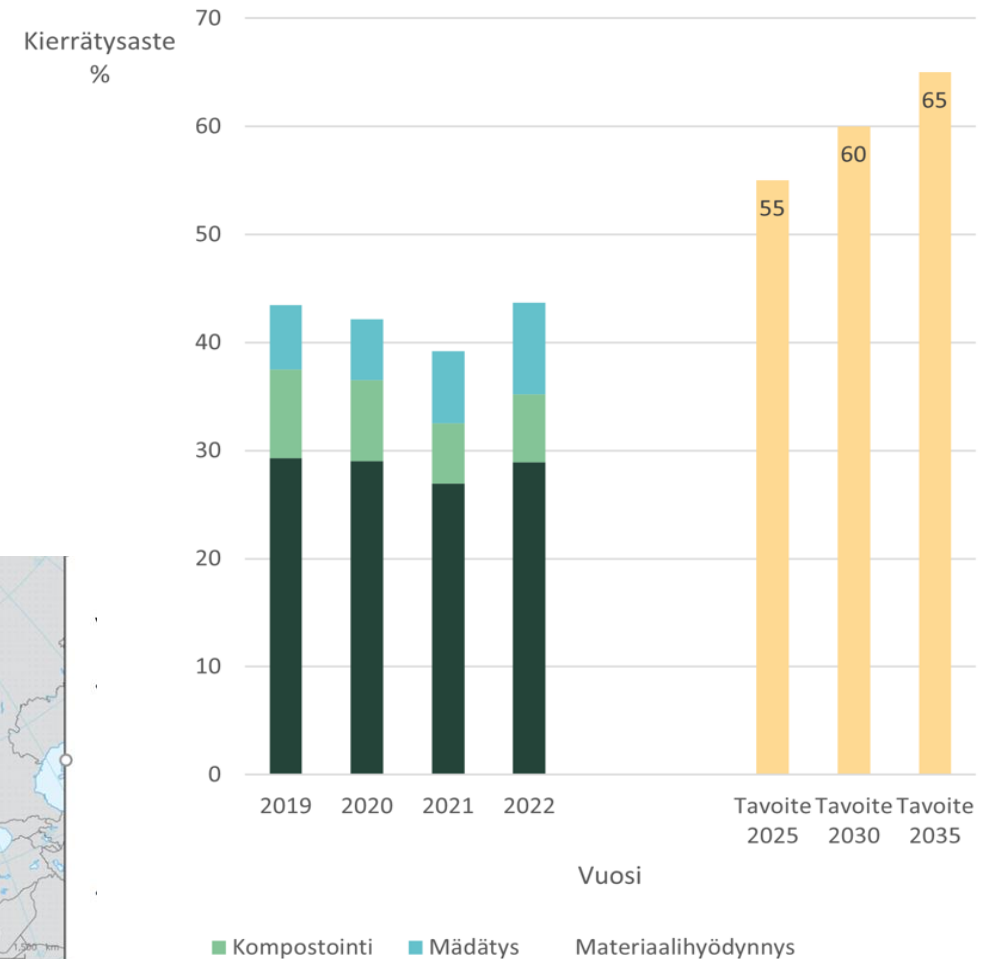

Kierrätysasteen nostoa unohtamatta

- Suomi (ja monet muut EU-maat) rikkomusmenettelyssä
  - Jätedirektiivin yhdyskuntajätteen kierrätysaste 2020
  - SER-direktiivin mukainen SE-romun keräysaste 2019
- Keinoja tunnistettu mm. komission varhaisvaroitusprosessissa ja vuoden alun "ratkaisurallissa".

(Lähde: Euroopan ympäristökeskus)

Työryhmä ja sidosryhmätyö

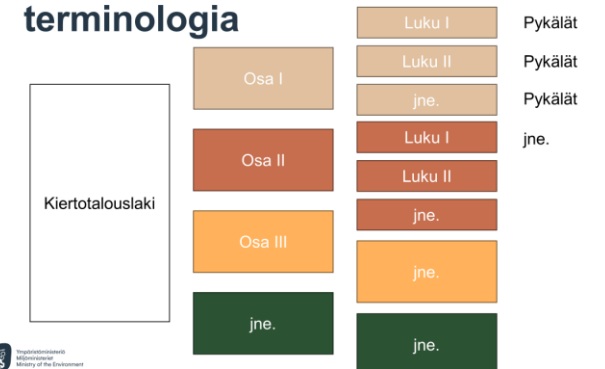
- [Työryhmän asettamispäätös 28.6.2024](#)
- Työryhmän kokoonpano:
  - Puheenjohtajisto: Anna-Maija Pajukallio & Jarmo Muurman
  - Sihteeristö: Jussi Kauppila & Olli Laukkanen
  - Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kertovoima KIVO, Suomen kuntaliitto, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK, Suomen Yrittäjät, Teknologiateollisuus ry, SYKE, SITRA, PIR-ely, WWF, TEM, MMM, STM + YM:n asiantuntijoita
- Työryhmä toimii vuorovaikutuksessa jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmän JÄKKIn kanssa
- Työryhmälle perustetaan tarvittaessa jaostoja: tuottajavastuujaosto perustettu 24.10.2024
- Aikatauluja
  - työryhmä 1.7.2024 - 31.12.2025
  - Tavoitteena HE-luonnos lausunnoille alkuvuodesta 2026, HE 8/2026 (mahdollinen budjettilaki)

Kiertotalouslain luonne

- Lähtökohtana voimassa olevan jätelain (646/2011) kokonaisuudistus
  - Jätelaissa säännöksiä, joiden sisältö tullaan säilyttämään sellaisenaan tai pienin muutoksin
    - Säännöksiä, joiden muuttaminen on haastavaa/mahdotonta: EU-säätelystä tulevat velvoitteet (täytäntöönpano) ja terminologia
    - Toimivina pidetyt säännökset ja viimeaikaisesti uudistetut säännökset
  - Samalla jätelaki on riittämätön kiertotaloussiirtymässä, joten uudistuksessa
    - pyritään parantamaan nykysäätelyn toimivuutta, missä mahdollista
    - pyritään tekemään ratkaisuihin aikaa kestäviä (ml. tuleva EU-säätely)
    - arvioidaan uutta sisältöä ja ohjauskeinoja, joilla lisäarvoa
    - samalla uudistettaneen merkittävästi asetustason sääntelyä

Kiertotalouslain rakenteen hahmottelua: terminologia

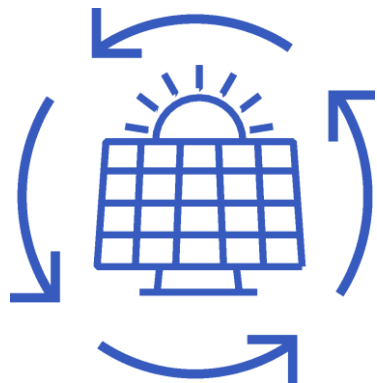
Alustavasti arvioitavaksi tunnistettuja sisältöteemoja

- Uudet kiertotaloustavoitteet lakiin?
  - tavoitteiden muotoileminen, lukumäärä, sitovuus, kohdistaminen, tietopohja, kytkentä lain muihin säädöksiin
- Etusijajärjestyksen kehittäminen
  - Jätelain vaikuttavuuden lisääminen esim. hierarkiaa täsmentämällä tai sitovuutta laajentamalla
- Ohjauskeinot lajittelun ja kierrätyksen parantamiseksi ja jätteenpolton hillitsemiseksi
  - vaihtoehtona/lisänä mahdolliset taloudelliset ohjauskeinot tärkeitä
- Muut ohjauskeinoteemat (esim. jakamistalous, uudelleenkäyttö, uusiomateriaalit, kytkennät muuhun lainsäädäntöön)
- Laillisuusvalvonnan ja seuraamussäätelyn kehittäminen

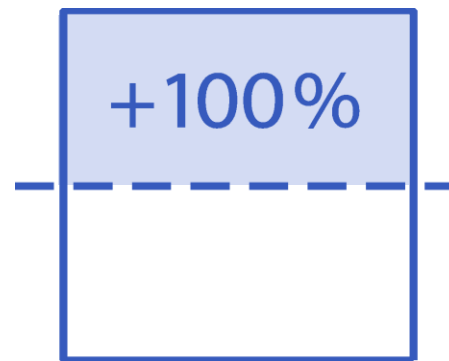
Huom. Moni ohjauskeino tukee useaa kiertotalouden osa-aluetta – jaottelu teemojen alle on suuntaa antava ja vain yksi mahdollisista

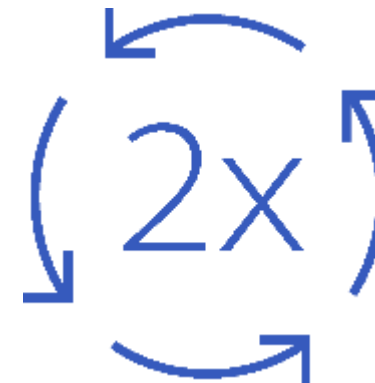
Esimerkkinä kiertotalousohjelman tavoitteet

Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-aineiden kokonaiskulutus **ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa.***

Resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.

Materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu vuoteen 2035 mennessä.

* Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin.

Kiitos!

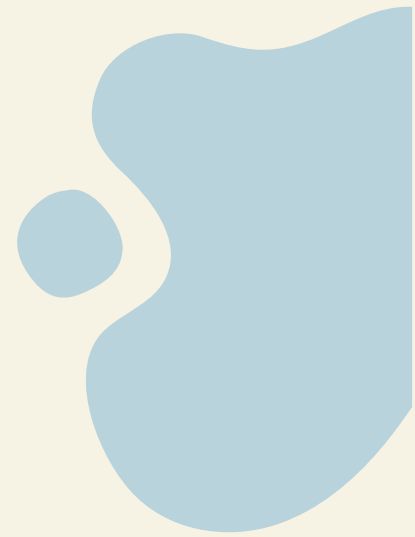
Olli Laukkanen
Erityisasiantuntija
puh. 029 525 0099
olli.laukkanen@gov.fi

Jussi Kauppila
Lainsäädäntöneuvos
puh. 029 525 0085
jussi.kauppila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

